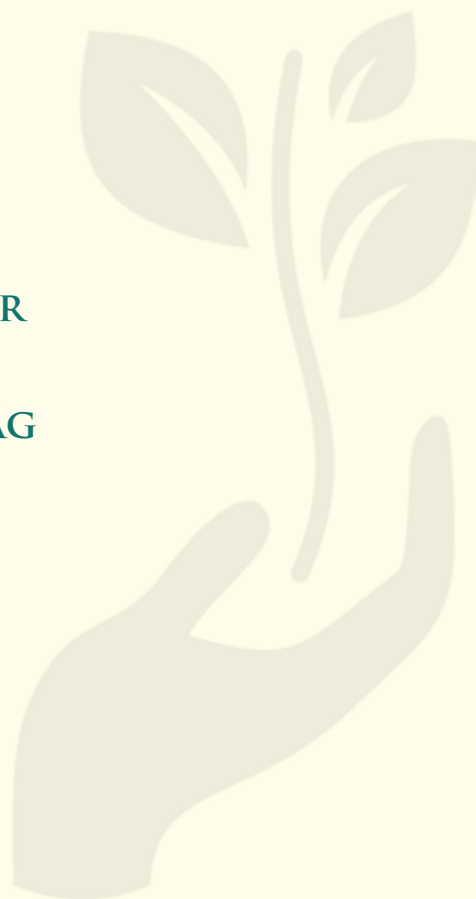

A SZCIENTOLÓGIA

igaz természete

HARRI HEINO
TEOLÓGIAPROFESSZOR
TAMPEREI EGYETEM
HELSINKI, FINNORSZÁG

1995. OKTÓBER 26.

A SZCIENTOLÓGIA
igaz természete

A SZCIENTOLÓGIA
IGAZ TERMÉSZETE

TARTALOM

I.	A vallásnak nincs teljesen egyértelmű meghatározása	1
II.	A szcientológusok vallásnak tekintik	2
III.	Vezető vallásszociológusok vallásként sorolják be	2
IV.	A Dianetikától a Szcientológiáig	3
V.	Az istenség és a túlvilág	3
VI.	Az emberről alkotott elképzelés	4
VII.	Megváltás	4
VIII.	A Szcientológia Egyház	5
IX.	Istentiszteletek	5
X.	A Szcientológia vallás	6

HARRI HEINO
TEOLÓGIAPROFESSZOR

TAMPEREI EGYETEM
HELSINKI, FINNORSZÁG

1995. OKTÓBER 26.

A SZCIENTOLÓGIA *igaz természete*

A Szciantológiával kapcsolatban az elmúlt években több alkalommal, többek között Finnországban is, nyilvános viták folytak. Más országokkal ellentétben Finnországban nagyon kevés szó esett a vallásos természetéről. A következő értekezésben arra a kérdésre összpontosítok, hogy vajon a Szciantológia vallási felekezet-e, és hogy milyen alapon jutottam erre a következtetésre.

I. A vallásnak nincs teljesen egyértelmű meghatározása

A vallások és vallási felekezetek olyan sokaságú jelenséget mutatnak, hogy a tudósok eddig képtelenek voltak egyetértésre jutni arról, hogy mi a vallás meghatározása. A finn vallásszociológiában a vallást gyakran vizsgálják öt megközelítésből, ahogy az amerikai Glock és Stark felvetette.

1. Tapasztalati megközelítés (vallásos érzések, istenséggel kapcsolatos tapasztalatok és látomások stb.).
2. Ideológiai megközelítés (elképzelések Istenről, a halál utáni életről, a megváltásról).
3. Rituális megközelítés (privát és felekezeti vallásgyakorlás, mint például imák, meditáció, istentiszteletek és különböző életszakaszokhoz köthető vallási szertartások).

4. Intellektuális megközelítés (a hit tartalmának ismerete).
5. Következményi megközelítés (megváltás, lelki nyugalom, helyes viselkedés).

Általában a vallás mindegyik meghatározásában feltételezik, hogy van egy bizonyos hitbeli elképzelés, amelynek követése harmóniához vezet magának az életnek a legalapvetőbb lényegével – legyen az valamilyen egyéni Isten, a Legfelsőbb Lény, illetve az élet Kozmikus vagy Etikái Alapja. Másodsorban, egy valláshoz tartoznak vallási rítusok és szertartások, valamint viselkedési normák. Harmadsorban, a vallás megkívánja egy hívőkből vagy tagokból álló felekezet meglétét.

II. *A szcientológusok vallásnak tekintik*

A Szcientológia alapítója, L. Ron Hubbard írásai képezik a Szcientológia vallás alapját. Hubbard nem tárgya vallásos imádatnak, de az biztos, hogy vallási csodálattal és odaadással fordulnak felé. A szcientológusok szerint Hubbard képes volt megteremteni egy vallási filozófiát és gyakorlati alkalmazási módot, amellyel ténylegesen elérhető az emberiség és valamennyi vallás lényegében közös ideáljai. A szcientológusok a vallásukat a 20. század vallásának tekintik, amely valóra fogja váltani az emberiség örökkévaló álmát arról, hogy a világot élhetőbb helyé tegyék, és segíteni fog az embereknek ráatalálni legalapvetőbb szellemi identitásukra. Hubbard maga úgy tekintette, hogy a Szcientológia a régebbi vallások, többek között a hinduizmus, a védikus vallás, a taoizmus, a buddhizmus, a judaizmus és a kereszténység hagyományait követi.

III. *Vezető vallásszociológusok vallásként sorolják be*

Az új vallásokkal foglalkozó kézikönyvek csaknem kivétel nélkül tartalmazznak egy-egy Szcientológiával foglalkozó fejezetet. Íme néhány példa:

Eileen Barker professzor, Londoni Közgazdasági Iskola: *New Religious Movements: A Perspective for Understanding Society* (Új vallási mozgalmak. A társadalom megértésének perspektívája – 1982), illetve *New Religious Movements: A Practical Introduction* (Új vallási mozgalmak. Gyakorlati bevezetés – 1989);

Bryan R. Wilson nyugalmazott professzor, Oxfordi Egyetem: *The Social Dimensions of Sectarianism* (A szektarianizmus társadalmi dimenziói – 1990); és

J. Gordon Melton: *The Encyclopedia of American Religions* (Az amerikai vallások enciklopédiája – 1993).

Vallásként sorolja be a legtöbb német kiadvány is, mint például: *Lexikon Der Sekten, Sondergruppen Und Weltanschauungen* (Szezták, szakadár csoportok és világnézetek lexikona – 1991).

Jó példa, ahogy Bryan R. Wilson kiterjedten értekezik a könyvében arról, hogy mi teszi vallássá a Szciantológiát.

IV. A Dianetikától a Szciantológiáig

A Dianetika eredetileg egy meglehetősen korlátozott terápiás módszer volt, amelyet Hubbard fejlesztett ki. 1950-ben vált széles körben ismertté, amikor kiadták Hubbard *Dianetika: A szellemi egészség modern tudománya* című bestsellerét. A Dianetika célja az volt, hogy megszabadítsa az embert a traumatikus tapasztalataitól és ezek emlékképeitől vagy engramjaitól, hogy képes legyen elérni azt az állapotot, amelyet Hubbard úgy nevez, hogy „Clear”.

A Dianetika csaknem azonnal elkezdett továbbfejlődni a Szciantológia irányába, ahol a hangsúly a metafizikára és a szellemiségre helyeződött át. Ez azon az elképzelésen alapult, hogy az ember alapvetően egy szellemi lény, vagyis *thetán*. A Szciantológia feladata, hogy a tudatlanság és az anyag rabságába süllyedt thetánt ismét tudatára ébressze valódi szellemi természetének.

Egyetlen vallás sem jön létre kerek egészként. Csak évtizedek vagy akár évszázadok után fejlődik önmaga tudatában levő vallássá. Például több évtizedig tartott, mire a kereszténység teológiai megértése és felekezeti szerveződése kialakult. Nem volna tisztességes azt feltételezni, hogy a Szciantológia a születésekor azonnal elnyerte a végső formáját.

V. Az istenség és a túlvilág

A Szciantológiában nagyon kevés szó esik Istenről. Mindazonáltal hisz Istenben vagy az isteni hatalom létezésében. Nem feltétlenül egy teisztikus, személyes istent kíván meg, hanem valamiféle istenséget, Legfelsőbb Lényt vagy – ahogy a Szciantológia gyakran kifejezi – a nyolcadik befolyási szférát, vagyis *Isten dinamikáját*.

Meg kell jegyezni, hogy a világ vallásainak nem mindegyike, sőt nem is *majdnem* mindegyike hisz egy személyes istenben. Ez a helyzet például a hinduizmus nagy részében. A théraváda buddhizmus pedig filozófiai formájában egyenesen ateista. Ennek ellenére általában a nagy vallások közé sorolják.

VI. Az emberről alkotott elképzelés

A Szciantológia alapvető nézete, hogy az ember mindenekelőtt egy szellemi lény, egy *thetán*, valamiféle lélek, amely nem anyagi, halhatatlan, és korlátlan hatalommal és képességekkel rendelkezik. Ez a thetán akkor vesz birtokba egy anyagi emberi testet, amikor az a világra jön.

A thetánok egykor az anyagi világ láncainak csapdájába estek, és elveszítették a tényleges mibenlétük ismeretét. A Szciantológia ebből a szempontból a gnoszticizmusra és az újgnosztikus mozgalmakra emlékezteti az embert, amelyekben általában úgy gondolják, hogy rendelkeznek az ember alapvető identitásának elveszett (és gyakran titkos) ismeretével, és hogy az ő feladatuk felébreszteni az eredeti szellemi és isteni tudatosságot, hogy azután az illető képes legyen szabadon átkelni az élet és halál mezsgyéjén.

VII. Megváltás

A Szciantológia szerint mind az ez életi, mind a korábbi újjászületések traumatikus tapasztalatai gátolják a racionális viselkedést és a szellemi fejlődést. A Szciantológia-auditálás célja megszabadítani a thetánt a „reaktív elmétől”, a rossz emlékek láncolataitól, és felidézni a megváltás lehetőségét.

A cél egy istenhez hasonló állapot, a teljes OT (Operatív Thetán), amelyben a thetán mentes minden korlátozástól ebben az életben.

Az indiai vallásokhoz hasonlóan a Szciantológia is úgy tartja, hogy az embernek fel kell szabadulnia a múltbeli tetteitől (lásd a hinduizmusban és a buddhizmusban szereplő karmát), amelyek számos újjászületés láncolata során felhalmozódtak. A Szciantológia megváltással kapcsolatos elképzelése átfogja mind a mostani, mind az ezt követő életet. Mindkét esetben a teljes szabadsághoz vezető Hidat ígéri.

A Szciantológia az egyéni megváltás mellett feladatának tekinti egész bolygónk megtisztítását és egy olyan civilizáció megteremtését, ahol nincs irracionalitás, nincs bűnözés, és nincsenek

háborúk. A Szciantológia nómenklatúrájában a megváltással rokon értelmű szó a „túlélés”. Ez magában foglalja mind a jelen, mind az ezt követő életet. Az *auditálás* és az ehhez használt E-méter segít az egyénnek megtalálni a tényleges és eredeti identitását.

VIII. *A Szciantológia Egyház*

A Szciantológia Egyház egy hierarchikus szerveződésű és irányítású vallási felekezet. A hierarchia legalacsonyabb szintjén állnak a területi auditorok és az általuk vezetett Dianetika-csoportok. A következő szintet alkotják a Szciantológia-missziók, amelyek alapvető Dianetika- és Szciantológia-szolgáltatásokat nyújtanak. Ezek valamiféle misszionáriusállomások, amelyek igyekeznek új tagokat elérni. Amikor egy misszió növekszik, és tevékenysége kibővül, általában Szciantológia-egyházzá alakul. A Szciantológia-egyház lelkeszei segítséget nyújtanak a gyülekezeti tagok számára a házassági, családi és egyéb problémáikban, és végrehajtják a Szciantológia vallási szertartásait, amilyenek például a névadó, az esküvői és a temetési szertartás. Vasárnapi szertartásokat is tartanak.

A Saint Hill-szervezetek központi egyházak, amelyek magasabb szintű auditorképzésre specializálódtak. Ilyen központi egyházak vannak Los Angelesben, Sydney-ben, az angliai East Grinsteadben és Koppenhágában. A világ minden szciantológusának szellemi központja a floridai Clearwaterben található Flag Szolgáltató Szervezet, amely a legmagasabb szintű vallási szolgáltatásokat nyújtja. A Flag Hajó Szolgáltató Szervezet szolgáltatja a legmagasabb szintű auditálást (OT VIII). Ehhez a képzés a Freewinds hajón történik, amely a Karib-tengeren hajózik.

Az anyaegyház funkcióját a Nemzetközi Szciantológia Egyház látja el Los Angelesben, amely világszintű missziós kampányokat tervez, képzési anyagokat állít össze, és Hubbard vallási műveit számos nyelvre lefordítja.

IX. *Istentiszteletek*

A Szciantológia-egyháznak saját istentiszteletei vannak, saját lelkészekkel, prédikációkkal és hitvallással. Egy istentisztelet részét képezheti L. Ron Hubbard hangszalagra vett előadásainak hallgatása. Beletartozik az „Ima a teljes szabadságért” is.

Az Anyaegyház által Kaliforniában összeállított egyházi kézikönyv névadó szertartásokhoz, esküvőkhöz és temetésekhez is tartalmaz útmutatásokat. A névadó szertartást azért tartják,

hogy segítsenek a thetánnak – a szellemi lénynek – azonosulni az új testtel, és hivatalosan bemutassák őt a szüleinek, a családjának és a barátainak.

Az istentiszteleteknek és egyházi szolgáltatásoknak ugyanakkor nincs olyan központi szerepük a Szciantológiában, mint a hagyományos keresztény egyházakban. De meg kell jegyezni, hogy a különféle vallások istentiszteletei széles spektrumot ölelnek fel.

Például egy tipikus hindu templom esetén minden egyén vagy család azért megy oda, hogy végrehajtsák a saját rituáléikat, és tanácsot kérjenek a vallási vezetőiktől, rendszerint anélkül, hogy mindenkinek szóló közös rituálékra kerülne sor. Az is természetes, hogy az imáknak más a jelentőségük egy olyan vallásban, ahol Istent személytelen entitásnak tekintik, mint egy olyan vallásban, ahol egy személyes Istenben (vagy istenekben) hisznek, és ezzel kommunikálnak.

X. A Szciantológia vallás

A fentieket mind figyelembe véve azt a következtetést kell levonni, hogy a Szciantológia a jelenlegi formájában vallás, amely döntő fontosságú vallási szolgáltatásokkal, megkülönböztethető hittel és szigorú szervezettségű vallási felekezettel rendelkezik.

HARRI HEINO
Tampere
1995. október 26.

Harri Heino

Dr. Harri Heino a Tamperei Egyetem (Helsinki, Finnország) teológiaprofesszora.

Ő a Finnországi Evangélikus Lutheránus Egyház Kutatóközpontjának vezetője.

Miben hisz Finnország? címmel könyvet ír a finnországi vallásokról.

